Aċċess għall-ġustizzja fi kwistjonijiet ambjentali - Ċipru

Tämän sivun teksti on konekäännös, eikä sen laatua voida taata.

1. Constitutional Foundations
2. Ġudikatura

   #II

4. L-aċċess għall-informazzjoni każijiet
5. L-aċċess għall-ġustizzja b'parteċipazzjoni pubblika
6. Aċċess għall-ġustizzja kontra l-atti jew l-ommissjonijiet
7. Mezzi oħra ta' aċċess għall-ġustizzja
8. Locus standi
9. Rappreżentanza legali
10. Evidenza
11. Inġunzjonijiet
12. Fuq l-ispejjeż
13. Mekkaniżmi ta' għajnuna finanzjarja
14. Tempestività
15. Kwistjonijiet oħra
16. Tkun barrani
17. Każijiet transkonfinali

Traduzzjoni awtomatika

I. Constitutional Foundations

Il-kostituzzjoni ta' Ċipru ġiet abbozzata fl-1950 qabel ambjentali saru popolari. Għaldaqstant ma hemm l-ebda dispożizzjoni espliċita li l-Kostituzzjoni Ċiprijotta rigward l-ambjent, kemm bħala obbligu tal-Istat jew bħala dritt lejn in-natura u l-bniedem. Ikun hemm id-dritt għall-ħajja (l-Artikolu 7), li ġie interpretat mill-ġurisprudenza bħala dritt għal ambjent b'saħħtu (pyrga tal-Komunità v. ir-Repubblika (1991) 4clr). Peress li ma hemm l-ebda dispożizzjoni ambjentali fil-Kostituzzjoni, id-dispożizzjonijiet ewlenin dwar l-aċċess għall-ġustizzja f'materji ambjentali huma dawk li japplikaw b'mod ġenerali, u l-kostituzzjoni ta' dispożizzjonijiet ewlenin dwar l-aċċess għall-ġustizzja huma definiti fl-Artikoli 29 u 146. L-Artikolu 29 jipprovdi li kull persuna (inklużi persuni mhux Ċiprijotti u persuni legali) għandu d-dritt, individwalment jew flimkien ma' oħrajn biex jindirizzaw kwalunkwe awtorità kompetenti, li l-ilment tagħhom jiġi solvuti malajr u li jirċievi tweġiba fi żmien 30 jum. (dan jirreferi l-ilmenti indirizzati lil dipartimenti tas-servizz ċivili jew awtoritajiet pubbliċi oħra). L-Artikolu 146 jippreskrivi li tista' tapplika quddiem il-qorti kontra deċiżjoni, att jew omissjoni ta' awtorità pubblika u dan għandu, għalhekk, japplika fir-rigward ta' kwistjonijiet ambjentali. Għal dan id-dritt li jirriżulta l-ilmentatur irid ikollhom personali eżistenti u interess leġittimu li kienet direttament affettwata b'tali deċiżjoni, att jew ommissjoni mwettqa minn awtorità pubblika b'mod li jmur kontra l-kostituzzjoni, għal kull liġi jew tirrappreżenta abbuż ta' poter. Iċ-ċittadini jistgħu jinvokaw dritt kostituzzjonali għall-ħajja u l-interpretazzjoni tagħha. Il-Partijiet għal proċedura amministrattiva jew ġudizzjarja jistgħu jiddependu direttament fuq ftehimiet internazzjonali biss jekk il-ftehimiet kienu ġew trasposti fil-liġi Ċiprijotta. Il-Konvenzjoni ta' Aarhus kienet irratifikata u applikata fl-2003 permezz tal-liġi numru 33 (III)/2003. L-ebda każijiet qamu s'issa li jinvolvu l-prinċipji tal-Konvenzjoni u lanqas ma hija magħrufa li kienu kkwotati f'qorti.

II. Ġudikatura

Ċipru ssegwi l-prinċipju tas-separazzjoni tal-poteri. Il-ġustizzja hija eżerċitata minn ġudikatura indipendenti f'dawn il-qrati li ġejjin:

Il-Qorti Suprema tar-Repubblika li għandha ġurisdizzjoni ddikjarati hawn taħt:

Qorti tal-Appell

Il-Qorti Suprema għandha l-ġuriżdizzjoni biex tisma' l-appelli kollha minn qrati inferjuri kollha f'materji ċivili u kriminali. Il-Qorti tista' tikkonferma, tannulla jew timmodifika, tordna ritrattazzjoni tal-kawża kif jidhrilha xieraq.

Kwistjonijiet amministrattivi

Il-Qorti Suprema bħala l-unika qorti amministrattiva fil-pajjiż, li jkollha ġurisdizzjoni sabiex tiddeċiedi dwar kull rikors imressaq kontra deċiżjoni, att jew ommissjoni ta' kull korp, awtorità jew persuna li teżerċita kwalunkwe awtorità eżekuttiva jew amministrattiva fuq il-bażi li din tikser id-dispożizzjonijiet tal-kostituzzjoni jew kwalunkwe liġi jew huwa f'eċċess jew f'abbuż ta' setgħa mogħtija f'tali organu, l-awtorità jew persuna.

Affarijiet Kostituzzjonali

Il-Qorti Suprema għandha ġurisdizzjoni sabiex tiddeċiedi dwar jekk il-liġi hijiex kompatibbli mad-dispożizzjonijiet tal-Kostituzzjoni jew jekk kwalunkwe kunflitt tas-setgħa jew kwistjoni ta' kompetenza tqum bejn kwalunkwe organi jew awtoritajiet tar-Repubblika. Barra minn hekk il-Qorti Suprema għandha l-ġuriżdizzjoni biex tisma' rikors tal-President tar-Repubblika dwar jekk liġi għadda mill-Kamra tad-Deputati diżgustanti għal jew inkonsistenti ma' xi dispożizzjoni tal-Kostituzzjoni.

Elezzjonijiet

Il-Qorti Suprema bħala qorti elettorali għandha s-setgħa li tieħu konjizzjoni ta' petizzjonijiet li jikkonċernaw l-interpretazzjoni u l-applikazzjoni tal-liġijiet elettorali.

Ordnijiet prerogattivi

Il-Qorti Suprema għandha l-ġuriżdizzjoni esklużiva li toħroġ ordnijiet prerogattivi ta' habeas corpus (biex jilliberaw persuna milli ta' detenzjoni) u ordnijiet oħra l-bżonn ta' parti, li jagħmel jew ma jagħmilx xi ħaġa, jew tikkoreġi deċiżjoni (Mandamus, Projbizzjoni u Certiorari warranto, quo).

Admiralty

Il-Qorti Suprema għandha l-ġuriżdizzjoni biex tisma' u tiddeċiedi kawżi marittimi. L-oriġinal il-ġurisdizzjoni hija eżerċitata minn imħallef wieħed u appell kontra d-deċiżjoni tiegħu quddiem il-Qorti bil-membri kollha tal-Qorti Suprema.

Qrati ta' Prim' Istanza huma: Qrati distrettwali; Il-qrati tas-sisa; Il-qrati tal-familja; Tribunal tat-tilwim industrijali; Kontroll fuq il-kera. Qorti militari.

Il-Qrati Distrettwali

Ġuriżdizzjoni ċivili u kriminali

Hemm sitt qrati distrettwali, wieħed minn kull sitt ibliet tal-gżira. Tnejn minnhom (il-qrati distrettwali ta' Kyrenia u Famagusta) m'għadhomx jiffunzjonaw sa mill-1974, u l-ġuriżdizzjoni tagħhom ikun għadda minn Larnaca ta' Nikosija u l-qrati. Kull Qorti tad-Distrett għandha ġurisdizzjoni biex tisma' kawżi ċivili kollha. Fejn tkun inqalgħet il-kawża tal-azzjoni, kompletament jew parzjalment, fi ħdan il-limiti tad-distrett fejn il-qorti tkun stabbilita, jew fejn il-konvenut fiż-żmien tal-preżentata tar-rikors jirrisjedi jew iwettaq negozju fil-limiti tal-Qorti. Reat kriminali tista' titressaq President anzjan tal-qorti distrettwali, imħallef tad-distrett jew imħallef tad-distrett waħdu jew minn cour d'assises (qorti bil-ġurija).

Il-Qorti bil-Ġurija

Cour d'Assises (Issa hemm erba' Qrati bil-ġurija) huwa magħmul minn tliet imħallfin u għandha ġuriżdizzjoni biex tisma' r-reati kollha li huma punibbli skont il-kodiċi kriminali jew kwalunkwe liġi oħra u għandha s-setgħa li timponi l-piena massima pprovduta mil-leġiżlazzjoni relevanti.

Il-qrati tal-familja

Il-qorti tal-familja (hemm tliet qrati tal-familja) għandha l-ġurisdizzjoni li jittratta petizzjonijiet li jikkonċernaw il-ħall taż-żwieġ, kif ukoll kwistjonijiet li jikkonċernaw l-appoġġ għall-ġenituri, il-manutenzjoni, l-adozzjoni u r-relazzjonijiet patrimonjali bejn il-konjuġi, sakemm il-partijiet ikunu residenti fir-Repubblika.

Tribunal tat-tilwim industrijali

Traduzzjoni awtomatika

It-Tribunal Industrijali (bħalissa hemm tliet tribunali industrijali) għandha ġurisdizzjoni fir-rigward ta' applikazzjonijiet minn impjegat għal tkeċċija inġusta u ta' tkeċċija. Huwa magħmul minn President (li jkun uffiċjal ġudizzjarju) u żewġ lay-members li jirrappreżentaw lil min iħaddem u lill-impjegati.

Il-kera kontroll Tribunal

Il-kera kontroll Tribunal (bħalissa hemm tliet tal-kontroll tal-kera tribunali) għandha ġuriżdizzjoni biex tisma' t-tilwimiet kollha li jirriżultaw mill-applikazzjoni ta' liġijiet dwar il-kontroll tal-kiri, li jinkludu fost affarijiet oħra, il-ħlas ta' kera u l-irkupru ta' pussess. Kontroll fuq il-kera Tribunal huwa kompost minn President li jkun uffiċjal ġudizzjarju) u żewġ rappreżentanti lay-members l-inkwilini u sidien il-kera.

Il-Qorti Militari

Il-Qorti militari għandha ġuriżdizzjoni biex tisma' r-reati militari skont il-kodiċi kriminali u reati oħra mwettqa minn membri tal-forzi armati. Huwa magħmul minn President (li jkun uffiċjal ġudizzjarju) u żewġ evalwaturi li huma identifikati mill-Kunsill Suprem ta' ġudikatura minn lista ta' uffiċjali militari.

Proċeduri ċivili u kriminali jibda distrettwali u qrati bil-ġurija rispettivament u jersaq quddiem il-Qorti Suprema tal-Appell. Kwistjonijiet amministrattivi kollha, madankollu, il-Qorti Suprema hija l-unika qorti, li teżerċita kemm fl-ewwel istanza kif ukoll fuq appell. M'hemm l-ebda qrati speċjali biex jiddeċiedu dwar kwistjonijiet ambjentali. Madankollu, f'każijiet ta' responsabbiltà ambjentali pubblika, il-liġi dwar ir-responsabbiltà ambjentali numru 189 (I)/2007 waqqfet awtorità ambjentali biex jikkunsidra penali amministrattivi u miżuri oħra biex terġà tinkiseb danni lill-ispeċi protetti u lill-ambjenti naturali, l-ilma u l-ħamrija. "forum shopping" normalment ma tkunx possibbli. F'xi ċirkustanzi jista' jiddeċiedi jekk iressaqx azzjoni eż. fil-qorti distrettwali jew fil-qorti f'tilwim industrijali skont il-livell tad-danni mitlub (għola fil-qorti distrettwali iżda ħafna itwal), iżda normalment għandha tibda proċedimenti f' qorti u d-dritt tal-belt. F'dak li għandu x'jaqsam ma' danni kkawżati bħala riżultat ta' ksur tal-liġi ambjentali, tista' tinfetaħ kawża fil-qorti distrettwali fejn ġiet ikkaġunata l-ħsara. Kawża kriminali tista' tinfetaħ ukoll mill-Avukat Ġenerali bbażata fuq evalwazzjoni speċifika/ambjentali (eż. il-protezzjoni tan-natura) jew taħt liġi promulgata reċentement għal reati kontra l-ambjent. M'hemm l-ebda distinzjoni bejn rimedji ordinarji u straordinarji quddiem qorti. Kulleġġi ġudikanti ta' tliet imħallfin fl-aħħar jiddeċiedu dwar l-appelli ċivili u kriminali. Dawn jistgħu iżommu, ivarjaw, twarrbet jew li tordna ritrattazzjoni tal-kawża kif jidhrilha xieraq. Madankollu huwa possibbli li l-Avukat Ġenerali biex tippromwovi rimedju straordinarju ta' nolle prosequi bħal dan li huwa sabiex twaqqaf il-proċedura, raġunijiet ta' interessi pubbliċi jew rakkomandazzjoni ta' klemenza. Il-Qorti Suprema Amministrattiva ma għandhiex kompetenza sabiex tikkunsidra s-sustanza. Hija tista' tistħarreġ il-legalità tal-att ikkontestat jew deċiżjoni, iżda ma testendix għall-mertu tal-kawża. F'dan ir-rigward il-Qorti Suprema għandha setgħat simili għal Cour de cassation. Hija tista' tannulla appell amministrattiv b' parti b'mod sħiħ u li tirrinvija l-kawża quddiem l-awtorità li toħroġ id-deċiżjoni. L-Awtorità hija marbuta mid-deċiżjoni tal-Qorti. L-aktar l-aktar kwistjonijiet ambjentali huma soġġetti għall-proċedura ta' riżorsi amministrattivi. Madankollu xi kwistjonijiet ambjentali huma deċiżi taħt il-ġurisdizzjoni ċivili jew kriminali, pereżempju l-liġi għal reati kontra l-ambjent numru 22 (I)/2012 u tal-Liġi dwar ir-responsabbiltà ambjentali, bin-numru 189(1)/2007. Fi proċeduri kriminali, kull persuna għandha d-dritt li tirrapporta atti kriminali (pereżempju abbuż ta' poter minn ċerti awtoritajiet) lill-prosekutur. Huma jkunu jistgħu jipparteċipaw u jagħtu xhieda fi proċedimenti. Rimedji kontra d-deċiżjonijiet tal-Qorti huma ristretti għal tal-prosekutur pubbliku u tal-persuna suġġetta għall-indaġini. Biex tfittex rimedju ġudizzjarju l-kwerelant għandu jkollha interess leġittimu kif definit fl-Artikolu 146 tal-Kostituzzjoni. Dan id-dritt għandu jiġi eżerċitat fi żmien 75 jum minn meta jsir konxju tal-fatt allegat. Tliet liġijiet ġodda jirrikonoxxu d-dritt ta' NGOs biex jilmentaw kontra ċerti atti amministrattivi. Huma l-liġi tal-EIA (numru 140 (I)/2005), id-Direttiva dwar il-prevenzjoni u l-kontroll integrati tat-tniġġis (IPPC) il-liġi Nru 56 (I)/2003 u 15 (I)/2006 u tal-Liġi dwar ir-responsabbiltà ambjentali Nru 189 (I)/2007. Il-Qorti tal-Ġustizzja fi proċedimenti amministrattivi tista' teżamina minn jeddha kwistjonijiet ta' interess ġenerali bħalma huma eżekutorji fil-limitu ta' żmien, in-natura tal-att, il-kompetenza tal-organu, interess leġittimu. Il-Qorti ma tistax teżamina ex officio kwistjonijiet kostituzzjonali u ksur tad-drittijiet fundamentali. Dawn il-kwistjonijiet għandhom ikunu speċifikament kostituzzjonali invokat.

III. L-aċċess għall-informazzjoni każijiet

Skont l-Artikolu 10(i) tad-Direttiva dwar l-aċċess għat-tagħrif ambjentali numru tal-Liġi 119 (I)/2004, ir-rikors ġerarkiku li jistgħu jsiru (eż. ittri) fi żmien 30 jum lill-Ministru dipartiment li naqas milli jirrispondi jew imwieġba b'mod inadegwat. Dan ma jimpedixxix lir-rikorrent milli jeżerċita d-drittijiet tiegħu skont il-Kostituzzjoni (l-Artikolu 146) jew mill-applikazzjoni lill-Ombudsperson għal dikjarazzjoni ta' opinjoni. Rifjut ta' talbiet għal informazzjoni għandhom ikunu ġustifikati u bil-miktub (Artikolu 8(8) tal-liġi), u għandhom jinkludu informazzjoni dwar proċeduri ta' stħarriġ ġudizzjarju prevista fl-Artikoli 10 u 11. Kwalunkwe persuna tista' titlob aċċess għal tagħrif ambjentali b'ittra bil-miktub u mingħajr ma jkollu bżonn juri interess speċjali. Għal dawk li qed ifittxu rimedju kontra rifjuti l-proċedura hija sempliċi. Din tista' tinvolvi ġerarkika ta' appell lill-Ministru responsabbli għad-dipartiment li qed tirrifjuta l-informazzjoni. Jekk min qed jagħmel it-talba jiddeċiedi li jressaq quddiem il-qorti għandu jsir fi żmien 75 jum taċ-ċaħda u hu/hi jkunu jridu juru li, jiġifieri r-regoli proċedurali li japplikaw id-dispożizzjonijiet fl-Artikolu 10 tal-liġi. Il-kundizzjonijiet skont l-Artikolu 146 tal-Kostituzzjoni kien jeħtieġ ukoll li jiġu osservati, jiġifieri l-applikant għandu juri personali u interess leġittimu. Il-fajl amministrattiv li

Traduzzjoni awtomatika

jkun fih l-informazzjoni kollha li hija ppreżentat quddiem il-Qorti tal-Ġustizzja u huwa eżaminat minn qabel ma tittieħed id-deċiżjoni. Il-Qorti għandha s-setgħa u r-responsabbiltà li jirregolaw il-produzzjoni ta' provi f'konformità mar-rekwiżiti ta' kwittanza xierqa tal-kompetenza tagħha taħt l-Artikolu l-Qorti għandha s-setgħa li jħarrek lil kull persuna biex tixhed jew tipproduċi dokumenti bl-għan li jippermetti lill-qorti biex jaslu għal deċiżjoni biss fil-każijiet.

IV. L-aċċess għall-ġustizzja b'parteċipazzjoni pubblika

Ma hemm l-ebda proċeduri għall-parteċipazzjoni pubblika fi kwistjonijiet ambjentali, iżda għadd ta' liġijiet settorjali (eż. f'żoni, l-IPPC, εια) tipprovdi għal avviż pubbliku, stedina għal kummenti u l-parteċipazzjoni pubblika f'dibattitu miftuħ. Sakemm ma jkunx previst mod ieħor minn liġi speċifika normalment ma jkunx hemm il-korp amministrattiv superjuri li jsiru kontra d-deċiżjonijiet amministrattivi. L-ewwel nett id-deċiżjonijiet amministrattivi jistgħu u huma meħuda direttament quddiem qorti, għalkemm dan ikun normalment fil-prattika għal appell l-ewwel jew lill-Ministru responsabbli jew lill-Ombudsman jew it-tnejn. Jekk hekk ikun previst fil-liġi, id-deċiżjonijiet amministrattivi jistgħu jkunu suġġetti għal reviżjoni minn awtorità ogħla. Jekk il-pretendent teżerċita dan id-dritt, iż-żmien li fih tressaq ir-rikors hija sospiża sakemm jitlesta l-proċess amministrattiv. Jekk ma jkun hemm ebda dispożizzjoni fil-liġi li l-applikant irid jippreżenta r-rikors tiegħu lill-qorti. Jekk ir-rikors ġerarkiku huwa previst mil-liġi, l-applikant jista' jagħżel li jistennew l-eżitu u mbagħad tressaq ir-rikors. Li japplika lill-Ombudsman ma titqiesx bħala rikors ta' ġerarkija u l-eżitu mhuwiex suġġett għall-istħarriġ tal-qorti u l-limitu ta' żmien m'għandhomx jiġu sospiżi sakemm tiġi konkluża d-deċiżjoni tal-Ombudsman. Il-legalità ta' dawn l-atti jew l-omissjonijiet ta' kull korp, awtorità jew persuna li teżerċita kwalunkwe eżekuttiv jew awtorità amministrattiva tkun rieżaminata u, huwa jew jiġi annullat (parzjalment jew bis-sħiħ) jew ikkonfermati. Il-Qorti Suprema ma jistax jidħol fil-mertu tad-deċiżjoni taħt rieżami u jsolvu l-kwistjoni permezz ta' deċiżjoni, dwar is-sustanza, tiegħu stess. Il-Qorti Ġenerali ma tistax tidħol fuq il-mertu xjentifiku ta' konstatazzjoni ta' natura teknika, jista' biss jiġi eżaminat jekk il-Kunsill, meta adotta din il-konstatazzjoni li l-amministrazzjoni tkun aġixxiet b'mod korrett mil-lat ta' kostituzzjonalità, il-legalità u tal-abbuż ta' poter.

Pjanijiet u deċiżjonijiet oħra li jiddefinixxu l-użu tal-ispazju jistgħu jiġu riveduti f'qorti wara appell minn parti li jkollha interess leġittimu skont l-Artikolu 146 tal-Kostituzzjoni, liġijiet tad-Direttivi VIA jew IPPC. Il-Qorti teżamina jekk l-amministrazzjoni aġixxiet b' mod xieraq u għandha s-setgħa u r-responsabbiltà li jirregolaw il-produzzjoni ta' provi f'konformità mar-rekwiżiti ta' kwittanza xierqa tal-kompetenza tiegħu taħt l-Artikolu 146, inklużi taħrik ta' kwalunkwe persuna li tagħti xhieda jew li tipproduċi dokumenti bl-għan li jippermetti lill-Qorti li sempliċiment id-deċiżjoni f'dan il-każ. Is-smigħ isir fil-pubbliku. Kull Parti tissottometti l-każ tagħha bil-miktub u tista', bil-permess tal-Qorti, isejjaħ ix-xhieda jew jipproduċu evidenza (jekk meħtieġ) in sostenn tal-argument tagħha. Ir-rikorrenti, il-konvenuta fil-kawża prinċipali u l-partijiet interessati huma l-uniċi li għandhom id-dritt li jieħdu sehem fis-seduta. Il-qrati jirrevedu l-legalità proċedurali u sostantiva.

Ma jkun hemm l-ebda dispożizzjoni partikolari dwar il-liġi tal-EIA għar-reviżjoni ta' deċiżjonijiet ta' skrinjar. Madankollu, huwa miftuħ għall-NGOs taħt l-Artikolu 25(1)(c) għal appell skont l-Artikolu 146 tal-Kostituzzjoni, jekk ma jkunx sodisfat b'l-permess ambjentali mogħti mid-dipartiment ambjentali. Ma hemm ebda dispożizzjoni fil-liġi għal reviżjoni ġudizzjarja jew oħra ta' identifikazzjoni bikrija ta' deċiżjonijiet li, fi kwalunkwe każ, tifforma parti mill-proċess, u mhux deċiżjoni finali. Bħala atti preparatorji li ma jistgħux jiġu kkontestati separatament iżda jistgħu jiġu riveduti bħala parti minn deċiżjoni finali. Deċiżjonijiet VIA/l-awtorizzazzjonijiet jistgħu jiġu riveduti fil-qorti taħt id-disposizzjonijiet tal-Artikolu 146 tal-Kostituzzjoni u l-Artikolu 25(1) ta' din il-Liġi tal-VIA. Il-parteċipazzjoni fil-konsultazzjoni pubblika mill-fażijiet mhijiex kundizzjoni neċessarja sabiex jinkiseb locus standi quddiem il-qrati. Hi derivat minn l-interess leġittimu tal-parti. Ma hemm l-ebda dispożizzjonijiet speċjali għal rimedju b'mandat ta' inibizzjoni fi proċeduri VIA. Għalkemm disponibbli fi ħdan l-istandard ta' proċeduri ġudizzjarji, hija rimedju rarament mogħtija lil persuni privati u normalment biss fuq ħlas ta' depożitu sostanzjali f'qorti. Mill-perspettiva proċedurali, il-Qorti tal-Ġustizzja, tista', fi kwalunkwe ħin, tagħti ordni provviżorja għal rimedju b'mandat ta' inibizzjoni bla ma jiġu ġġudikati każ fuq il-merti tiegħu, jekk il-ġustizzja tal-każ tirrikjedi hekk jew għal raġunijiet ta' urġenza jew ta' ċirkostanzi speċjali oħrajn, għandhom isiru mingħajr preavviż u fuq dawk it-termini hekk kif huwa jista' jitqies xieraq fiċ-ċirkostanzi: Illegalità flagranti u rreparrabbli huma prerekwiżiti meħtieġa għall-ħruġ ta' ordni proviżorja li għandu jiġi deċiż b'mod indipendenti tal-fondatezza ta' rikors prinċipali.

Reviżjoni ta' deċiżjonijiet tal-IPPC huwa possibbli taħt proċeduri regolari disponibbli għal persuni li jissodisfaw l-Artikolu 146 tal-Kostituzzjoni jew NGOs li jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-Artikolu 9c(1) tal-liġi dwar l-IPPC. Il- locus standi quddiem il-qorti f'proċeduri tal-IPPC mhijiex dipendenti fuq il-parteċipazzjoni fil-konsultazzjoni pubblika, iżda hija bbażata fuq l-eżistenza ta' interess leġittimu mill-parti. F'aspetti oħrajn, reviżjoni ta' deċiżjonijiet tal-IPPC huwa l-istess kif kien imsemmi rigward deċiżjonijiet VIA.

V. aċċess għall-ġustizzja kontra l-atti jew l-ommissjonijiet

Għalkemm rilevanti tal-UE (id-Direttiva dwar ir-Responsabbiltà Ambjentali 2004/35/KE) ġiet trasposta f'Ċipru (Liġi Nru 189 (I) tal-2007), skema ta' responsabbiltà ċivili ġenerali ma jeżistu s'issa, din il-liġi ma ġie ttestjat fil-Qorti. L-azzjonijiet skont din il-liġi jistgħu jimponu "penali amministrattivi" għal "r-restawr tan-natura" sa EUR 200.000 u penali addizzjonali sa EUR 5000 għal kull jum ta' ksur għadha għaddejja. Azzjonijiet kontra individwi jistgħu wkoll ikunu miġjuba bejn individwi/entitajiet legali taħt ir-responsabbiltà ċivili ġenerali għal azzjonijiet f'kawżi bħal fastidju jew negliġenza. Kemm danni u rimedji b'mandat ta' inibizzjoni jista' jintalab.

Pretensjonijiet kontra entitajiet tal-Istat tista’ tiġi ppreżentata direttament lill-qorti suprema skont l-Artikolu 146 tal-Kostituzzjoni sakemm il-korpi li kontrihom tkun saret l-indikazzjoni jkunu qegħdin jaġixxu fi proċedura amministrattiva, u mhux regolatorji, il-kapaċità. Il-pretensjonijiet ikunu intiżi għall-annullament ta’ att kif ukoll id-danni jew fil-każ ta’ ommissjoni ta’ mandamus (ordni biex iwettqu ċertu att) u d-danni jekk ġarrbu. Jekk il-każ tirnexxi, parti tista’ tapplika lill-qorti distrettwali għad-danni. L-awtorità kompetenti taħt il-liġi dwar ir-responsabbiltà ambjentali (in-numru 189 (I)/2007) huwa dipartiment ambjentali (Artikolu 2) sakemm il-Ministeru tal-Agrikoltura, ir-Riżorsi Naturali u l-Ambjent toħroġ ordni li tinnomina awtorità kompetenti oħra jew aktar, skont is-sitwazzjoni u danni li seħħew. Talba għal azzjoni jistgħu jitressqu minn kwalunkwe persuna naturali jew legali, inklużi NGO ambjentali (l-Artikolu 14(i) tal-liġi), jekk x’aktarx li jiġi affettwat jew li jkollhom interess leġittimu. Madankollu, din it-talba ma tistax issir fil-każ ta’ dannu futur. It-talba titressaq bil-miktub dipartiment ambjentali flimkien ma’ materjali kollha meħtieġa biex jissostanzja l-ilment. Skont l-Artikolu 17 tal-liġi dwar ir-responsabbiltà ambjentali, qorti kontra d-deċiżjonijiet meħuda mill-awtorità kompetenti jkunu jaqgħu taħt ir-rekwiżiti tal-Artikolu 146 tal-Kostituzzjoni. Huwa jippreżenta rikors taħt l-Artikolu 146 jew kontra n-nuqqas tal-awtorità kompetenti li tieħu azzjoni wara talba għal azzjoni inadegwata, jew kontra l-miżuri meħudin sabiex tiġi rrestawrata ħabitat jew speċi.

VI. Mezzi oħra ta’ aċċess għall-ġustizzja

Rimedji oħra disponibbli fi kwistjonijiet ambjentali huma applikazzjonijiet jew l-Ombudsman jew il-Kummissarju għall-Ambjent, għalkemm la għandhom is-setgħa eżekuttiva, b’tali mod li jikkuntattja jew, anki jekk dan jipproduċi dikjarazzjoni favorevoli, jista’ mhux dejjem twassal għal rimedju. L-uffiċċju tal-Ombudsperson kienet stabbilita fl-1992 biex jipproteġu d-drittijiet taċ-ċittadini meta jkunu affetwati minn deċiżjonijiet ta’ amministrazzjoni pubblika li huma kontra l-liġi jew mhux skont l-eżerċizzju korrett ta’ awtorità amministrattiva. Investigazzjoni jew spezzjoni mwettqa mill-Ombudsman ma għandhiex tissospendi kull proċedura jew skadenza applikabbli fi ħdan l-eżerċizzju ta’ azzjoni legali jew appell ġerarkika. Kwalunkwe persuna, inklużi persuni mhux Ċiprjotti fir-Repubblika, jew NGO, tista’ tapplika għand l-Ombudsman. Madankollu d-deċiżjoni tal-Ombudsman mhix vinkolanti fuq l-awtoritajiet amministrattivi. Ta’ spiss, id-deċiżjoni hija osservat, iżda dan mhux dejjem ikun il-każ, speċjalment meta tinvolvi rakkomandazzjonijiet li jwaqqgħu illegalità jew li tirtira l-liċenzja ta’ żvilupp. Il-Kummissarju tal-ambjent huwa maħtur minn u jirrapporta lill-President. Il-Kummissarju jista’ jissottometti proposti u rakkomandazzjonijiet lill-ministeri rilevanti għall-implimentazzjoni tal-politika u l-leġiżlazzjoni ambjentali. F’każijiet speċifiċi ta’ effetti serji fuq l-ambjent jew il-ksur sfaċċat, il-Kummissarju jista’ jibda investigazzjonijiet u spezzjonijiet dwar l-allegat ksur u tirrakkomanda soluzzjonijiet. Barra minn hekk hu jkun jista’ jipprovdi gwida tar-riċerka lis-servizz rilevanti ta’ Ministeru u jitlob li jiġi ppreżentat rapport. Iċ-ċittadini kollha, inklużi l-NGOs, jista’ jindirizza lill-Kummissarju għall-Ambjent, għalkemm ir-rakkomandazzjonijiet tiegħu mhumiex vinkolanti fuq l-ebda awtorità. Il-prosekuturi pubbliċi li jaġixxu taħt l-Uffiċċju tal-Avukat Ġenerali jkollu d-dmir li jipprepara noti u reati kriminali quddiem il-qorti. Skont ir-reat, il-fabbrika ta’ spezzjoni tal-Ministeru tax-Xogħol jew gwardjani tal-kaċċa tal-logħba l-Fond se jkollu rwol attiv fil-prosekuzzjoni. Il-prosekuzzjoni kriminali hija privati disponibbli skont il-liġi (mhux speċifikament għal reati kontra l-ambjent) iżda mhux ipprattikat b’mod wiesa’. Mekkaniżmi biex jiġu ttrattati l-ilmenti jinkludu:

Ilmenti lill-Ombudsman jew il-Kummissarju għall-Ambjent

L-ilmenti tiegħu lill-Ministru responsabbli/deċiżjoni jew azzjoni li tikkostitwixxi ksur fil-mod ta’ ġerarkija formali tal-appell jew anqas formali.

Ilmenti lil awtorità lokali.

VII. Locus standi

Locus standi	**Ammin. Proċedura** **Προσφυγή (ιεραρχική)**	**Proċedura ġudizzjarja** **Προσφυγή (διοικητική)**	**L-ilment lill-Ombudsman jew il-Kummissarju għall-Ambjent**
Individwi	Biss kontra deċiżjoni indirizzata lilhom.	Jeħtieġ li turi interess leġittimu skont l-Artikolu 146 tal-Kostituzzjoni jew skont liġijiet settorjali.	Kull persuna li jkollha interess li ġiet affettwata jekk ċittadin jew b’xi mod ieħor.
NGOs	Għalfejn juru ebda interess pubbliku	Jeħtieġ li turi pożizzjoni legali li ser tkun rikonoxxuta biss jekk previst mil-liġi, jiġifieri l-liġi tal-2005 dwar l-EIA, l-IPPC liġi kif emendata minn 15 (I)/2006 jew ir-responsabbiltà ambjentali tal-Liġi 189 (I)/2007	Jeħtieġ li turi jew servizz pubbliku jew awtorità lokali ħażina, anki jekk biss b’mod laxk ma’ NGO.

Traduzzjoni awtomatika

Entitajiet ġuridiċi oħrajn	L-awtoritajiet lokali affettwati direttament jew li għandhom interess pubbliku għall-abitanti tagħhom.	Skont l-Artikolu 146 tal-Kostituzzjoni, kif interpretat mill-ġurisprudenza.	—
Gruppi ad hoc	Pereżempju gruppi ta' ċittadini. Għalfejn juru xi interess ġustifikabbli.	L-ebda pożizzjoni bħala grupp, iżda l-membri tal-grupp bħala individwi, huma rilevanti jekk huma jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-Artikolu 146 tal-Kostituzzjoni.	Jeħtieġ li turi jew servizz pubbliku jew awtorità lokali ħażina li taffettwahom.
NGOs barranin	Ebda dispożizzjoni speċifika. Probabbilment aċċetta jekk NGO jew juri interess globali fil-kwistjoni jew jekk l-impatti jmorru lil hinn minn Ċipru.	L-ebda pożizzjoni, lanqas taħt il-liġijiet settorjali (EIA, IPPC), peress li jirreferi speċifikament għall-NGOs reġistrati taħt il-liġi Ċiprijotta.	L-ebda raġuni għaliex ma setgħux jilmentaw kontra xi att amministrattiv li Ċipru kellu impatt fuq suġġetti ta' interess.

Il-Partijiet għandhom jiddistingwu bejn tal-ġerarkija u r-riżorsi amministrattivi. Il-kontroll huwa eżerċitat ġerarkika minn superviżur jew Direttur matul mis-subordinati tiegħu. Dispożizzjonijiet leġiżlattivi jiġu speċifikati proċeduri għal reviżjoni amministrattiva ta' atti eżekuttivi minn awtorità amministrattiva ogħla (rikors ġerarkika). Din il-proċedura madankollu ma tkunx finali jew konklużiva u ma tipprekludix il-preżentazzjoni ta' rikors quddiem il-Qorti Suprema. Il-Qorti tal-Ġustizzja sostniet kemm-il darba li ma jkun hemm l-ebda actio popularis fis-sistema ġuridika ta' Ċipru. Il-prosekuturi pubbliċi li jaħdmu taħt Avukat Ġenerali ser tibda azzjoni fil-każ ta' reati kontra l-kodiċi kriminali u għandha, malli tirċievi l-informazzjoni lid-dipartiment jibdew proċedimenti kontra min iwettaq ir-reat skont il-liġi għal reati kontra l-ambjent numru 22 (I)/2012. Barra minn hekk, f'ċerti ċirkustanzi, l-Avukat Ġenerali jista' jkunu jistgħu jidhru bħala amicus curiae. L-Ombudsman u l-Kummissarju għall-Ambjent m'għandhomx is-setgħa li tibda azzjonijiet legali. Il-liġi tal-EIA (Artikolu 25(i)) u l-IPPC (Artikolu 9(c)) u l-liġi dwar ir-responsabbiltà ambjentali (Artikolu 17) jipprovdu speċifikament għal NGOs ambjentali l- locus standi meħtieġ biex jissodisfa r-rekwiżiti tal-Kostituzzjoni li jikkonċernaw l-aċċess għall-proċess ġudizzjarju kontra atti amministrattivi speċifiċi.

VIII. Rappreżentanza legali

Ir-rappreżentanza minn avukat mhijiex obbligatorja. Applikant jista' jippreżenta l-każ tiegħu/tagħha personali, iżda minħabba li l-liġi amministrattiva hija kumplessa u tiddependi fuq il-ġurisprudenza, dan huwa improbabbli. F'Ċipru l-avukati jistgħu jittrattaw kwalunkwe kwistjoni legali u m'għandniex l-ispeċjalizzazzjonijiet. Il-lista ta' avukati bi prattika reġistrati jitqiegħed fuq il-Kamra tal-Avukati Ċiprijotta u li jiġi aġġornat darba fix-xahar. Ma jkunx hemm ditti ta' avukati li jispeċjalizzaw fi kwistjonijiet ambjentali (konsegwentement mhux se jkun hemm ippubblikata lista). Persuna li tixtieq tiftaħ proċedimenti dwar kwistjoni ambjentali tagħmel sew li tfittex avukat b'esperjenza fil-liġi kostituzzjonali/amministrattiva peress li l-proċeduri x'aktarx li se ssir fuq il-bażi tal-Artikolu 146 tal-Kostituzzjoni. Peress li Ċipru huwa pajjiż żgħir, post, l-informazzjoni tgħaddi permezz ta' rakkomandazzjoni. Il-NGOs li m'hemm l-ebda konsultazzjoni pubblika dwar kwistjonijiet ambjentali.

IX. Evidenza

Il-kwistjonijiet ambjentali huma kkunsidrati fi ħdan ir-regoli ġenerali li japplikaw għal rikorsi kontra dipartimenti tal-gvern, sabiex ir-regoli hawn taħt tirreferi għal evidenza ta' riżorsi amministrattivi kollha magħmula quddiem il-Qorti Suprema. Fil-Qorti Suprema l-każ isir fuq il-bażi ta' sottomissjonijiet bil-miktub u d-dipartiment amministrattiv kontra liema wieħed jirrikorri għandhom jipprevedu l-eżami tal-Qorti l-inkartament komplut (i) dwar il-każ. Il-fajl (s) jipprovdu l-evidenza ewlenija. Barra minn hekk, skont ir-Regola 11 tar-Regoli tal-Qorti Suprema, 1962, il-Qorti għandha s-setgħa li jħarrek lil kull persuna biex tixhed jew tipproduċi dokumenti bl-għan li jippermetti lill-Qorti li sempliċiment id-deċiżjoni f'dan il-każ. Skont is-Supreme Court Rules 1962, Artikolu 18, Regoli tal-Proċedura Ċivili huma applikabbli fi proċeduri amministrattivi, iżda fejn iqis xieraq it-twettiq tajjeb tal-missjoni tagħha skont il-Kostituzzjoni, il-Qorti Suprema mhijiex se toqgħod lura milli jsiru aktar flessibbli jew saħansitra jmorru lil hinn minn tali liġi u regoli ta' evidenza. Ir-rikorrent irid jagħti prova tal-fatti tiegħu iżda ma hemm l-ebda piż tal-evidenza f'każijiet kriminali jew ċivili. Il-partijiet jistgħu jipproduċu provi ġodda bil-permess tal-qorti, u l-Qorti tista' ex officio jitlob aktar evidenza permezz ta' preżenza personali jew ta' produzzjoni ta' dokumenti. Il-proċess normali fil-Qorti Suprema huwa permezz tal-preżentazzjoni ta' preżentazzjonijiet bil-miktub. Dan rapport espert, jekk ikun meħtieġ, normalment ikunu mehmuża. L-opinjoni ta' espert mhijiex vinkolanti fuq l-imħallfin.

Rimedju b'mandat ta' inibizzjoni.

Ma hemm ebda effett sospensiv awtomatiku ta' appell, lanqas ma huwa possibbli li sempliċiment ifittxu inġunzjoni. Inġunzjoni ikun parti minn rikors kontra l -validità tad-deċiżjoni jew l-azzjoni. Applikazzjoni għas-sospensjoni tad-deċiżjoni jistgħu jiġu ppreżentati,

Traduzzjoni awtomatika

fejn l-applikant jitlob danni irreparabbli u illegalità flagranti. F'kawżi ċivili, jistgħu jiġu mitluba. Jekk id-deċiżjoni ma tiġix sospiża għandha tiġi eżegwita. Sakemm ma jkunx previst f'liġijiet settorjali, ma hemm l-ebda dispożizzjoni ġenerali għall-għoti ta' mandat ta' inibizzjoni fi kwistjonijiet ambjentali. Proċedura ġudizzjarja regolari tkun teħtieġ li tiġi segwita u sodisfatti. Talbiet li ġejjin minn individwi jew gruppi huma rari ħafna u biss f'impriżi finanzjarji konsiderevoli li cross-damages. Dawn il-kundizzjonijiet japplikaw sabiex jinkisbu iktar faċilment tingħata lil dipartiment tal-gvern tfittex li tevita att illegali (eż. biex iwaqqfu individwu minn twaqqigħ ta' bini skont ordni ta' preservazzjoni). Ikun hemm appell kontra deċiżjoni li tirrifjuta ordni li ssir quddiem il-Qorti Suprema jew taħt il-ġurisdizzjoni ċivili jew revisional ġurisdizzjoni.

XI. Fuq l-ispejjeż

L-ispiża prinċipali b'rikors ġudizzjarju eventwali jkun l-onorarji tal-avukati. Barra minn hekk timbri, jitwaħħlu fuq ir-rikors ippreżentat (miżati tal-qorti). F'kawżi ċivili t-tariffi tal-qorti jiddependu fuq l-ammont tal-kumpens mitlub. B'riżorsi l-medja tal-ispejjeż tal-avukati mogħtija mill-Qorti huma EUR 1400 għall-ewwel istanza l-kawżi u t-timbru jammonta għal EUR 100. Għal appelli revisional l-ispiża tal-bolol jammontaw għal bejn wieħed u ieħor EUR 120, filwaqt li f'appell ċivili t-timbru jiddependi fuq l-ammont mitlub. It-tariffi tal-esperti għal rapport jista' jkun ta' bejn EUR 500 skont ir-rapport li għandu jitħejja, flimkien ma' miżata għal l-għadd ta' ġranet mill-espert fil-qorti. Peress li l-każijiet ta' spiss jiġu posposti, l-espert jista' jitlob ħlas għal diversi ġranet meta jkun ġie msejjaħ quddiem il-qorti u l-kawża mbagħad ġiet aġġornata. Ma hemm l-ebda miżata standard għal kull jum fil-Qorti. Jekk ma jkun hemm l-ebda ftehim bejn l-avukat u l-klijent imbagħad minimi ta' miżati japplikaw. Onorarji minimi skont l-iskali se jkun ta' EUR 1700 għal rikors quddiem il-Qorti Suprema sedenti bħala qorti tal-ewwel istanza, u iktar minn EUR 2200 għal appell. Bosta mħallfin ħlas iżjed mill-miżata minima. Mhux l-ispejjeż kollha huma rkuprati. L-ispiża ewlenija hija għolja ħafna cross-damages intrapriża li se jiġu stabbiliti mill-qorti u għandu jiġi ddepożitat mal-Qorti fil-forma ta' flus jew f'garanzija bankarja. Il-prinċipju ta' "min jitlef iħallas" huwa komuni ħafna, għalkemm il-Qorti għandha d-diskrezzjoni li ma jippermettix l-ispejjeż jew li kull parti tiġi kkundannata tbati l-ispejjeż rispettivi tagħha, iżda dan ma jkunux magħrufa minn qabel.

XII. Mekkaniżmi ta' għajnuna finanzjarja

M'hemm l-ebda dispożizzjoni għal trattament speċjali f'każijiet ambjentali. Fi kwalunkwe każ, il-qrati ma jistgħux jiddisponu għal eżenzjonijiet minn spejjeż proċedurali, id-dmirijiet, id-drittijiet għall-preżentazzjoni, it-tassazzjoni tal-ispejjeż, eċċ. fi kwistjonijiet ambjentali. L-għajnuna legali hija disponibbli f'każijiet kriminali għall-konvenuti ta' riżorsi limitati u huwa partikolarment magħmula disponibbli għal dawk li jfittxu ażil u lill-barranin li jinsabu mhedda b'reati ta' deportazzjoni. Ma hemmx prassi dwar l-għoti ta' għajnuna għal organizzazzjonijiet volontarji. Ma hemmx prassi dwar assistenza legali pro bono. Ma hemmx uffiċċji ta' konsultazzjoni legali li jittrattaw jew ambjentali jew suġġett ieħor. M'hemm l-ebda interess pubbliku, organizzazzjonijiet jew avukati tal-liġi ambjentali.

XIII. Tempestività

Skont l-Artikolu 29 tal-Kostituzzjoni Ċiprijotta kull persuna tindirizza lil awtorità pubblika għandhom jingħataw tweġiba fi żmien 30 jum. Ir-rispons madankollu, spiss huwa sempliċement konferma jinforma lill-attur li ser ikun meħtieġ aktar żmien sabiex iwieġbu bis-sħiħ. Fit-teorija, rikorrent jista' jitla' l-qorti, iżda dan rari jseħħ fil-prattika jew non-reply sakemm dan id-dewmien kellu konsegwenzi finanzjarji serji. Parti jibdew rikors kontra kwalunkwe materja amministrattiva skont l-Artikolu 146 tal-Kostituzzjoni ambjentali (mhux bilfors), iridu jagħmlu dan fi żmien 75 jum mid-data meta r-rikorrent sar jaf bid-deċiżjoni, att jew ommissjoni ikkontestati. Jekk il-liġi tipprovdi li d-deċiżjoni jew l-att għandu jiġi ppubblikat fil-Gazzetta Uffiċjali t-terminu perentorju ta' 75 jum jibda mill-pubblikazzjoni. L-ebda limitu ta' żmien huma stabbiliti, għall-Qorti Ġenerali, li tagħti deċiżjoni dwar kawżi ambjentali jew ta' natura oħra. Każ ambjentali tiġi ttrattata bħal kwalunkwe linja oħra u t-tul medju ta' 16 xhur għall-ewwel istanza l-koordinament. Appell ddum ħafna iktar ta' spiss diversi snin. Skont il-prattika tad-direzzjoni 1986 sentenzi fil-Qrati Distrettwali għandhom jitwasslu fi żmien sitt xhur mis-smigħ l-argumenti finali. Ma jidhirx li hemm limitu ta' żmien biex il-Qorti Suprema. Fil-prattika, it-tipi kollha ta' proċedura tieħu ħafna żmien ħlief b'kera ta' tribunali u qrati tal-familja dwar l-interessi tal-minorenni. Jekk sentenza fil-qrati inferjuri ma tasalx fi żmien disa' xhur, spjegazzjonijiet li jridu jingħataw. Kien hemm każijiet ta' rikors quddiem il-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem kontra r-Repubblika ta' Ċipru minħabba dewmien fil-qorti, u nstab li tali dewmien ħafna fihom infushom ta' ċaħda ta' ġustizzja.

XIV. Kwistjonijiet oħra

Id-deċiżjonijiet ambjentali jistgħu jiġu kkontestati taħt il-liġi tal-EIA (numru 140 (I)/2005), IPPC (il-Liġi Nru 56 (I)/2003 u n-numru 15 (I)/2006), kif ukoll il-liġi dwar ir-responsabbiltà ambjentali (in-numru 189 (I)/2007) u biss fi tmiem il-proċess meta tiġi ppubblikata d-deċiżjoni. Il-pubbliku jkun jaf dwar l-aċċess għall-ġustizzja fi kwistjonijiet ambjentali biss minn rapporti fil-gazzetti. Is-soluzzjoni alternattiva għat-tilwim hija disponibbli f'Ċipru, iżda normalment fi kwistjonijiet ċivili jew kawżi tal-liġi tal-familja.

XV. Tkun barrani

Każijiet xvi.transboundary

Traduzzjoni awtomatika Traduzzjoni awtomatika

Għal proġetti b'impatti transkonfinali, Ċipru ma rratifikatx il-Konvenzjoni ta' Espoo dwar il-valutazzjoni tal-impatt ambjentali f'kuntest transkonfinali u timplimenta d-dispożizzjonijiet tal-Konvenzjoni dwar ġustizzja kwistjonijiet ambjentali.

Din hija verżjoni tradotta awtomatikament tal-kontenut. Is-sid ta' din il-paġna ma jaċċetta ebda responsabbiltà jew obbligazzjoni fir-rigward tal-kwalità ta' dan it-test tradott b'mod awtomatiku.

L-aħħar aġġornament: 14/09/2016